

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

30.09.2009

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

- Опитування “Громадське обговорення стратегічних пріоритетів програмної діяльності МФВ на 2010 рік” проводилось з квітня по липень місяці 2009 року шляхом інтернет-опитування “Стратегічне планування – 2010” у липні місяці на сайті <http://sp.irf.kiev.ua>
- Обговорення видимих та прогнозованих наслідків фінансово-економічної кризи в Україні проводилося в серпні 2009 року у вигляді фокус груп та зустрічей з громадськими активістами, представниками ЗМІ та влади, лідерами бізнесу у 12 регіонах України.

Загальна кількість заповнених учасниками інтернет-опитування анкет склала 31.

Регіональна репрезентативність: лідерами опитування за регіональною вибіркою є м. Київ та Одеська область (16,12% та 9,67%). Не брали участь представники Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської та Чернігівської областей.

За сферою діяльності: лідерами опитування є організації, які займаються просвітньою, освітньою та навчальною діяльністю – 41,93%, правовою та правозахисною – 38,7%, інформаційною – 12,9%, медіа – 21,28%, розвитком місцевого самоврядування – 9,67% та соціальним партнерством – 9,67%.

Частка не “самоідентифікованих” анкет складає 12,9%.

Результати представлені зі збереження орфографії коментарів учасників опитування за планом:

- Загальне враження щодо запропонованих напрямків програмної діяльності МФВ (стор. 2)
- Пропозиції змін у запланованій діяльності МФВ (стор. 2-4)
- Загальні побажання щодо роботи Фонду (стор. 4-5)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Посилення впливу громадянського суспільства» (стор. 5-8)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Верховенство права» (стор. 8-9)
- Коментарі щодо пріоритетів Європейської програми МФВ (стор. 9-10)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Схід-Схід: партнерство без кордонів» (стор. 10-11)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Засоби масової інформації» (стор. 11-12)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Громадське здоров'я» (стор. 13-15)
- Коментарі щодо пріоритетів Освітньої програми МФВ (стор.15-16)
- Коментарі щодо пріоритетів програми МФВ «Рома України» (стор. 16-17)
- Результати фокус-груп та обговорень Антикризисної гуманітарної програми МФВ (стор. 17-18).

РЕЗУЛЬТАТИ

ПРОГРАМНІ ПРІОРИТЕТИ

1. Яке загальне враження у Вас склалося після перегляду запропонованих напрямків програмної діяльності МФВ?

Позитивне	70.96%
Нейтральне	9.67%
Негативне	3.22%
Інше	16.15%

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- По - перше, повинна подякувати, що Фонд, проводить таку політику і вважає за потрібно з громадськістю обговорити напрямки програмної діяльності МФВ. По – друге, реалізуючи ці напрямки програмні діяльності Фонд, на мій погляд, зможе багато зробити задля встановлення та розвитку громадянського суспільства в Україні
- Дуже позитивне. Видно, що люди, які працювали над визначенням пріоритетів, добре знаються на проблемах суспільного життя в Україні.
- Позитивне. Т.к. стратегія і пріоритети виработані верно и последовательно.
- Більшість запропонованих пріоритетів вважаю доцільними
- Охоплено Ключов проблеми, як гальмують розвиток суспільства забезпечення прав та умов г дного життя людини. Питання "свободи" вибору п"яниц чи наркомана, як не завжди сприймаються з вдячн стю до турботи за х життя здоров"я. Важливо обмежити вплив цих громадян на молодь. Закрит сть корумпованих владних чи б знесових структур, як нехтують не т льки дотриманням закону, але й морал , людяност . Кр м того в законах снують протир чья, що заперечують один пункт ншим законом В таких умовах гласно працювати неурядовим структурам бува не т льки важко, але й небезопасно. Щодо специф чних питань про як браку нформації. Неохоплена контролем банк вська система, кредитн сп лки як зараз ведуть нерозумну "дноднебвну" пол тикую, зтягаючи зашморг на укра нськ й економ ц дов р" людей до цих структур, а також до влади, яка залишилася осторорнь, н би не пом чаючи безправ"я безсилля сво х громадян перед ф нансовими монстрами
- Взагалі позитивне, особливо добре, конкретно без підтексту прописані Європейська програма та Програма ЗМІ, що стосується Громадянського здоров'я – багато незрозумілого (я не спеціаліст) та ніби залишені ніші для зловживань (див. п 6.12).

2. Щоб Ви змінили у запланованій програмній діяльності?

- Розробити окремий механізм програм для ромів, оскільки не бачу ефективності від реалізації десятків проектів по м.Ужгород (Закарпаття)
- В програмі ЗМІ не вистачає терміну "громадське мовлення", як його не вистачає в Україні
- 1. "Планів громад'ю":) Співставляючи приблизно відомий мені обсяг наявних ресурсів з цим величезним спектром діяльності, хочеться останній набагато скоротити для фокусування на найголовнішому. Так, актуально майже все, але ж треба визначати найактуальніше для концентрації ресурсів і зусиль.
2. Змінив би прикру неможливість отримати інституційну підтримку. Наприклад - "Опора" у будь-якому випадку робитиме корисні речі, бігатиме рятувати Узвози, воюватиме з забудовниками тощо. Вони це краще зроблять, якщо матимуть на те на рік певну суму без необхідності для її отримання написати 10 звітів по 10 окремих проектах. Так саме - ГІМЦ "Всесвіт" (холдер сайту "Майдан") все єдно підтримуватиме сайт "Майдан", битиметься за доступ до інформації, задовбуватиме політиків та оскаржуватиме у судах всякі неподобства від влади...
3. На мій погляд, програма "Верховенство права" могла б приділяти увагу моніторингу дотримання владою законодавства та реагуванню (передусім - правовому) на порушення владою законодавства.
- Так і не напишеш. Але залюбки взяв би участь в детальному обговоренні програми "Рома України". А ще - пан Сорос наче 100 млн. виділив на бідність усім. "Наша" частка піде через Фонд?
- Ми цілком підтримуємо запропоновану програмну діяльність;
- Я, можливо, дещо додала. 1. Потрібно створювати умови в яких влада, особливо регіональна, не могла б не виконати вимоги вже існуючих законів. 2. Громадянське суспільство можливо побудувати, в тому випадку, коли влада не бути мати можливість не виконати вимоги законів, а громада буде мати вміння, бажання контролювати виконання законів.
- На нашу думку є нагальна необхідність у реалізації більш предметних проектів, які направлені на системні позитивні зміни в галузі економіки, права та створення обґрунтованого законодавчо права громадян та їх об'єднань впливати та контролювати діяльність судової, виконавчої та законодавчої влади на різних її рівнях. Проекти мають більш сприяти вирішенню нагальних системних проблем суспільства, вирішення яких суттєво поліпшить життєдіяльність громадян, їх об'єднань, підприємництва та покращить правову базу для їх захисту. Наприклад, на нашу думку є нагальна необхідність розробки та лобіювання прийняття змін до законодавства, що дозволить суттєво зменшити рівень корупції в судовій системі (внесення змін до процесуального законодавства), в податковій системі (змін щодо адміністрування податку на додану вартість, податку на прибуток, зміни концепції нарахування заробітної плати (незалежно від мінімальної заробітної плати чи прожиткового мінімуму), створення «єдиного вікна» подання звітності суб'єктів підприємництва, замість її надання окремо до податкової, соц. фондів, органів статистики та інших (бажано з можливістю подання звітності в електронному вигляді).

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Зазначені вище та інші пропозиції, засоби їх вирішення народилися на підставі 21-го річного особистого досвіду підприємницької діяльності (керівника) та захисту інтересів у суді та господарському суді.

- звертала б більшу увагу на нетрадиційні проекти. Якщо інформування громадськості, то це обов'язково повинна бути студія або конференція. Якщо розповсюдження інформація, то неможливо зосереджуватися лише на ЗМІ
- Відношення до вибору партнерських організацій.
- Більше уваги приділила б роботі з місцевими НУО. В програмі «Громадське здоров'я» більше місцевих НУО залучила б до популяризації інформації про замісну терапію. В «Освітній програмі» включила б в усіх напрямках дошкільну ланку системи освіти.
- Гадаю, слід реалізувати декілька програм щодо прискорення декомунізації України та дерусифікації суспільної свідомості. Без такої кардинальної "чистки" важко інтегруватися до Європростору. Крім цього слід профінансувати декілька проектів спрямованих на розвиток українського національного інформаційного простору та участі в об'єктивному інформуванні громадян Інформаційних центрів-органів україноцентричних громадських організацій, що відстоюють національні інтереси у всіх сферах життя.
- Додала аграрний сектор - розвиток сільських територій, створення умов для самозайнятості сільського населення
- Вважаємо, що необхідно зробити наголос на практичній допомозі реальним працівникам/цям неурядових організацій - тим, які у РЕГІОНАХ України знаходять сили та ентузіазму провадити важливі громадські заходи, із мінімальним фінансуванням.
- Соголасні с планами програми [Рома України]
- Можливо би зменшив кількість пріоритетів за рахунок зменшення кількості напрямів. Посилення потребує напрямом Східного партнерства та євроінтеграції. Також посилення потребує напрям "Освіта" за рахунок більшої акцентації уваги на посилення ролі громадськості в управлінні освітою
- Вважаю доцільним внести у пріоритети Фонду гендерний компонент
- Більше уваги надала б питаннях реалізації гендерної політики, поскільки на думку членів нашої організації недостатньо використовується потенціал українського жіноцтва в реалізації державної політики, є серйозні проблеми в термінах життя жінок та чоловіків в Україні. Бажаним було б звернути увагу на питання децентралізації влади та вивчення кращих практик проведення адміністративно-територіальних реформ в світі.
- На наш погляд, варто було б продовжити роботу у напрямку поширення навичок використання новітніх медіа громадськими організаціями. Адже фактично відведений для цього термін в поточному році не гарантує сталих результатів по всій Україні. З іншого боку, експерти прогнозують у найближчі роки значне, у десятки разів підвищення проникнення до Інтернету аудиторії регіонів, яка сьогодні у порівнянні з київською (60% всієї української інтернет-аудиторії) є мікроскопічною. А отже, для регіональних НУО Інтернет є величезним потенціалом підвищення свого впливу на місцеві громади - наприклад, у вигляді вже досить успішного досвіду Web-TV та створення з урахуванням цього досвіду регіональних громадських Web-TV. Варто звернути увагу на таку проблему, як незбалансованість на неврегульованість, а також відсутність чіткого розуміння у розмежуванні висвітлення у ЗМІ з одного боку реальної діяльності громадських та благодійних організацій, соціально відповідального бізнесу, і з іншого боку - фактичну комерційну або політичну рекламу, яка під таку діяльність маскується. Незбалансованість та відсутність критеріїв розмежування, де є громадська та благодійна діяльність, а де є реклама, призводить до частих непорозумінь у комунікаціях "третій сектор" - ЗМІ.
- Мені здається, медичній програмі слід переглянути пріоритети і замість боротися з наслідками – впливати на причини. Наприклад, підтримувати клуби здоров'я і подібні речі.
- Доведення результатів громадського моніторингу до широких кіл населення міста-регіону. Виробити механізм вжиття заходів викорінення порушень в бюджетній сфері.
- Не змнювала би загально програми, але звернула б увагу на моніторинг захисту українських вкладників в різного роду шахрайських заходів фінансових установ, звернула б увагу на створення телефонів захисту прав споживача в кожному населеному пункті, орган зважала б до впливу через державну структуру на контроль виконання батьківських обов'язків та забезпечення права кожної дитини на гідні умови проживання в сім'ї виховання, особливо до 3 років, коли відбувається інтенсивний розвиток дитячого організму формуються основні навички
- Для початку, треба відмовитись від загальних формулювань (6.2) та неконкретних пунктів (6.12). Перевірити деякі формулювання на зрозумілість змісту (п. 2.1)

3. Назвіть загальні побажання щодо роботи Фонду в цілому:

- посилити контроль за реалізацією проектів, досягнення цілей, можливо розділити транші коштів для реалізації проектів, збільшити долю коштів від громадських організацій до 20 - 30 % як власні. Все це стимулюватиме НГО до якості роботи, відповідальності

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

- Ввести бальну оцінку проектів, як у єврокомісії та обґрунтувати відмови
- 1. "Дистанцію огромного размера" (с) між рішенням про підтримку проекту та отриманням організацією коштів варто б скоротити. Час спливає. Курси змінюються. Можливості діяти тут і зараз втрачаються. Наприклад - рішення про підтримку проекту в липні, гроші - посеред осені (і добре, якщо посеред).
2. На мій "грантоїдський" і, тому, дещо упереджений погляд - надто малі максимальні суми грантів за конкурсами. Можливо - варто в оголошеннях вказувати, що максимально можлива сума підтримки - така-то (наприклад - 30, а не 20 тисяч), а середня - така. У такому випадку збережеться можливість диверсифікувати кошти і ризики під більшу кількість проектів, але додасться можливість більшої підтримки чогось справді дуже гарного.
3. Не варто вимагати в конкурсах проведення обов'язкових прес-конференцій, на них мало хто ходить зазвичай. Це гандж ЗМІ, вони є які є, тематика гром. суспільства для них наразі не вельми цікава. Це можна замінити (повністю чи альтернативно) розміщенням інформації в інформагенціях (на сайтах) з розсилкою відповідних матеріалів інформагенцією.
4. Якщо це не продиктовано вимогами "згори" - спростіть форму заявки, бо зараз доводиться іноді повторювати там одне і те саме.
5. Знов-таки, якщо це можливо (а ні - то може є сенс вийти з пропозицією "нагору") - запровадити відбір проектних пропозицій у два рівні. На першому етапі подається стисла концепція. Якщо прогр. раді цікаво - концепція схвалюється і подається проект. Таким чином заощадиться маса часу та енергії як заявників так і членів програмових рад.
6. Хотілося б зменшити часову відстань між датою проведення засідань програмних рад і датою перерахування членам рад грошей.
- Немає., бо й так непогано.
- Було б дуже добре подавати трохи меншу кількість примірників проектних заявок.
- Було б непогано презентувати діяльність Фонду у регіонах, особливо невеликих містах (які мають великий потенціал).
- Успіхів! Завдяки Вашій підтримці ми маємо можливість реалізувати багато ідей.
- 1. Спростити доступ, але в той же час посилити контроль за використанням коштів фонду (наприклад впровадити щомісячну звітність), які на даний час майже не доступні для більшості новостворених громадських організацій, яким вкрай потрібна допомога в реалізації їх статутних завдань, напрямки яких співпадають з напрямками, які підтримуються МФФ.
2. Слід збільшити до двох – трьох років термін реалізації проектів системного характеру.
3. Підвищити рівень лібералізації для витрат, які фінансуються фондом при загальному правильному напрямку виконанню проектних завдань, що мають суспільне значення
- Більша прозорість щодо процесів відбору учасників. Іноді вибір журі незрозумілий, а організації, які виграють проект через "гарне" оформлення" мають погану репутацію в своїх містах
- Складається враження іноді, що результати діяльності нікого не цікавлять. Тому при визначенні напрямів необхідно визначитися з індикативами результатів
- Більше співпрацювати з місцевими НУО. У них теж є потенціал.
- Гадаю, слід реалізувати декілька програм щодо прискорення декомунізації України та дерусифікації суспільної свідомості. Без такої кардинальної "чистки" важко інтегруватися до Європростору. Крім цього слід профінансувати декілька проектів спрямованих на розвиток українського національного інформаційного простору та участі в об'єктивному інформуванні громадян Інформаційних центрів-органів україноцентричних громадських організацій, що відстоюють національні інтереси у всіх сферах життя.
- Посилити консультативні послуги Фонду, можливість доопрацювання конкурсного проекту, якщо деякі незначні деталі не відповідають вимогам.
- Фонд має оперативніше реагувати на заявки проектів, тримати постійний контакт з місцевими ГО, оперативніше розглядати звіти по проектах тощо.
- Хотілося б, щоб робота Фонду була більше доступна молодим (новоствореним) громадським організаціям. Нам здається важливим, щоб усі розуміли реальні_можливості_ фінансової підтримки своїх проектів. Іще хотілося б, щоб було побільше спільних проектів із залученням експертів із багатьох НУО.
- Хотелось бы поблагодарить руководство и сотрудников фонда за поддержку работы ромских организаций, за сотрудничество.
- Можливо варто МФВ як члену УФБ посилити увагу на підтримці ініціатив щодо розвитку культури благодійності?
- Успіхів.
- Вважаю МФВ найбільш професійним із всіх донорів, що існують в Україні. Єдине зауваження – думаю, фонду слід розглянути можливість приймання та розгляду заявок експертами в електронному вигляді.
- Надзвичайно важлива допомога п дтримка. На м сцях багато актив ст в, як мають значний енергетичний потенц ал потрапляють у немил сть певних структур за свою активну позиц ю. Атмосфера в сусп льств явно

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

не здорова: хтось зневірився, хтось заляканий, байдужий, краще жити тихо пасивно чекаючи що буде це нездорова ситуація ще більше породжує вседозволеність. Тому важливо дати таким громадянам почуття впевненості. Люди залякані, бояться заперечувати в дверто нерозумні явища, так як бачать часті фінансові порушення чи навіть зниження за прояви активності. Тому дуже важливим питанням є впевненість, яку не можна чекати від влади, таким інститутом є впевненість над виступом те Ви. Або ми Вас такими бачимо.

- Дуже добре, що цікавитесь громадською думкою щодо вашої роботи, тільки так можна зробити роботу Фонду корисною

4. Коментарі до запропонованих пріоритетів програмної діяльності на 2010 рік:

1. ПРОГРАМА "ПОСИЛЕННЯ ВПЛИВУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА"

1.1. Громадський моніторинг діяльності і відповідальності за впровадження політики органів державної влади та місцевого самоврядування та їхніх посадових осіб

Коментарі

- Як правило, органи влади завжди за собою залишають кінцеве рішення, і це впливає на реалізацію проектів та програм
- Так, це один з найважливіших напрямків в країні взагалі
- Я вважаю, що краще б було говорити не про громадський моніторинг, а про громадський контроль за діяльністю органів влади та місцевого самоврядування та їх посадових осіб
- Прошу навести приклади на рівні місцевого самоврядування
- Так, столичні НУО цей напрямок діяльності вже опанували, а регіональним організаціям ще треба вчитися і вправлятися. Бо насправді питання моніторингу діяльності і відповідальності місцевої влади зараз є дуже актуальним через те, що в центральній владі останні роки переймається переважно своїми «великими» проблемами.
- здійснюється важко
- Але не має реального впливу на органи державної влади, незважаючи на прийняті нормативні акти, котрі часто ігноруються та спад громадянської активності.
- Оскільки в Україні влада і населення існують, так би мовити, відокремлено одне від одного, вважаю, що пріоритет надзвичайно актуальним.
- Органи державної влади і місцевого самоврядування не звертають уваги на громадський моніторинг
- А як подолати негативні прояви у ешелонах влади – забезпечити рівність перед законом всіх громадян
- При здійсненні моніторингу нерідко відбувається прихований тиск на виконавців моніторингу з боку осіб, чий інтерес при цьому зачіпають. І це особи не завжди представники органів влади, а скоріш, так би мовити, бізнесу. Навіть загальні пропозиції щодо контролю за прийняттям рішень і виконанням програм викликають подібний тиск.

1.2. Забезпечення широкій участі організацій третього сектору у формуванні та здійсненні державної та місцевої політики:

- підтримка проведення а) адміністративно-територіальної реформи, б) реформи місцевого самоврядування та в) системи житлово-комунального господарства;
- розробка нормативно-правових актів на загальнодержавному та місцевому рівнях (в т.ч. в сфері земельної реформи) тощо

Коментарі

- За останні десять років якісно зріс рівень участі громадян в процесах прийняття рішень місцевої політики, багато хто з лідерів вже займається власними справами, і спостерігається зниження активності. 10 років тому, мотивація щодо участі була іншою
- Теж необхідна річ
- Так, але є сумнів: нардепам це не потрібне
- Крім п. а) тому, що на жаль, не має чіткої та реальної концепції адміністративно – територіальної реформи.
- Якщо забезпечується то для прикриття не якісної роботи державних та місцевих процесів
- Усі пункти є важливими, адже українці мають стати відповідальними та поінформованими громадянами, щоб мати змогу брати активну участь у визначенні майбутнього України. До того й прямуємо.
- тільки через громадські ради, на жаль депутатство не світить безпартійним НГО
- вплив мало відчутний
- Із перелічених пунктів не впевнений, що адміністративно-територіальна реформа має бути в пріоритетах. Більше того, я зовсім не впевнений, що після неї будуть хоча б якісь позитивні наслідки.

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

- не урядові організації на рівні міста-регіону не впливають на здійснення державної та місцевої політики
- Знайти механізми впливу на зацікавлення влади співпрацею з третім сектором
- Навіщо було складати в одну купу адміністративно-територіальної реформи із б) реформами місцевого самоврядування та в) системою житлово-комунального господарства. Перше зовсім не обов'язкове, тому в цілому ви робите цей пункт не відповідаючим актуальним потребам громадянського суспільства в Україні

1.3. Підтримка діяльності незалежних національних та регіональних аналітичних центрів та сприяння їх спільним ініціативам та налагодженню співпраці з європейськими центрами

Коментарі

- Саме незалежних й сучасних аналітичних центрів - і знаних - все ще не вистачає
- Практичний результат буде "слабий"
- На мій погляд, потрібно розширювати їх мережу. В Україні є багато громадських організацій, що мають потенціал та можливість стати регіональними аналітичними центрами.
- Незалежні аналітичні центри лише за назвою але не за змістом діяльності, що дискредитує цей рух взагалі
- Це дуже добре, тому що будь-яка справа з вирішення будь-якої проблеми має починатися з аналізу того, що маємо.
- ефект є
- Дуже важливо

1.4. Стимулювання громадської активності членів територіальних громад у вирішенні ключових проблем на місцевому рівні, що впливають на якість життя:

- мікрогранти;
- створення та підтримка діяльності ресурсних центрів для ОСББ та органів самоорганізації населення;
- навчальні програми та мережування регіональних НУО

Коментарі

- Часто лише від такої активності, а не від недосконалих законів, залежить результат
- Відрив розуміння громадської активності центрального офісу та експертів Фондів від реалій життя
- Особливо навчальні програми та мережування регіональних НУО, бо вони переважна більшість наших НУО ще є дуже розрізненими, при чому кожна борсається сама по собі, через що результати діяльності зазвичай - мізерні.
- найголовніший напрямок
- але яким чином це можна робити? Ця активність є спорадичною, й закінчується там, де закінчуються приватні інтереси людей
- Але б бажаним було збільшити кількість проектів спрямованих на вирішення конкретних проблем громадян, що проживають в сільській місцевості.
- Місцева влада так само не дуже переймається проблемами суспільства, як і центральна, тому важливо активізувати процеси знизу. Крім того, багато місцевих проблем можна вирішити без участі влади взагалі.
- громадська активність розосереджена, не концентрується на вирішенні проблем українців у Севастополі
- Дуже важливо
- На мікрогранти можна зробити мікророзрушення, занедбаність у багатьох галузях така, що потрібні реальні вкладення – на ті ж капітальні ремонти житлових будинків та покриття шляхів сполучення. Потрібно також стимулювати організаторів та виконавців проектів матеріально. Адже багато з них не мають постійного місця праці, а часто виконують дуже корисну роботу

1.5. Розвиток електронного урядування / електронної демократії:

Коментарі

- це майбутнє, тому передумови слід робити сьогодні
- Поки працюють переважно старі кадри на державній службі й за низьку оплату - навряд чи це простою підтримкою технікою, скажімо, можна вирішити
- на мій погляд - це шляхетна, але романтика
- Дуже! Але немає з/бази
- Створені ресурси оновлюються трохи повільно
- Сайти використовуються як підміну діяльності органів А у разі функціонування сайту відповідальність несе не керівник а комп'ютерники
- зручно, швидко
- Дуже важливо

1.6. Сприяння громадському моніторингу та прозорості енергетичної політики/сектору та розвитку енергозбереження в Україні:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- Питання є заполітизованим нині, та й сумніваюсь, що домагання прозорості енергетичної політики зможуть конкретно вплинути на енергетичну політику-
- Мабуть, відповідає, але хто ж пустить до цих сфер!
- Реальний стан прозорості енергетичної політики погіршився
- Тільки, напевно, спочатку треба організувати навчання активістів громадських організацій основам ефективного моніторингу енергетичної політики/сектору та розвитку енергозбереження в Україні
- тільки просвітницька
- Там, де є великі гроші, важко щось контролювати
- Днадзвичайно важливо

1.7. Сприяння розвитку системи захисту прав споживачів:

Коментарі

- безумовно, слід розвивати напрям разом з юридичною підтримкою захисту прав споживачів
- Таке підтримує досить активно Євросоюз і ООН, якщо не помиляюсь. Тож є кому займатись.
- Це не справа програми, про що я вже казав на програмній раді. Краще б вести мову тоді вже про споживачів послуг державних інституцій
- Тут дуже є доречним слово «системи», бо певний досвід захисту прав споживачів в Україні є, а от про СИСТЕМУ захисту прав споживачів мову вести складно.
- працює поки слабо
- найбільш реальна програма
- громадські організації практично не працюють у цьому напрямку
- Рух купуй україньське купуй як мене необ'єднано (легкодоступні) засоби захисту прав споживачів в
- Тут повинні братися до уваги права споживачів різних послуг, у т. числі, житлово-комунальних і т. ін.

1.8. Підтримка актуальних позаконкурсних ініціатив НУО України:

Коментарі

- в залежності від ситуації та пріоритетів діяльності
- На це нмд треба більше ресурсів виділяти
- Ця інформація буде відома лише тим, хто подає поза конкурсом свою пропозицію
- Адже, на жаль, неможливо заздалегідь передбачити всі можливі проблеми, які можуть виникнути в суспільно-політичному та соціальному житті такої держави, як Україна на нинішньому етапі свого розвитку.
- є ідеї які не вкладаються в рамки
- тому що часто цікаві і конкретні пропозиції ГО фондами не підтримуються. відбувається ніби звуження тематики, й часто все обмежується проектом, не має подальших наслідків чи дій
- Дуже важливо підтримувати
- Треба дивитись, що це за позаконкурсні ініціативи

2. ПРОГРАМА “ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА”

2.1. Посилення спроможностей впливу правозахисних організацій на владу, підвищення публічності їх діяльності, розповсюдження розуміння практичної важливості захисту фундаментальних прав людини у середовищі інших громадських організацій та на рівні місцевих громад:

Коментарі

- Дуже! Але ківалови...
- Це дійсно так!
- Потрібно підвищувати спроможність громадян України захищати власні права та свободи, вміння домагатися припинення їх порушення.
- Так, дуже відповідає. Бо цей процес в Україні розпочатий і триває, але до ідеалу нам ще ой як далеко.
- але вплив на владу мінімальний. хіба що дійти до відстоювання прав у суді, що дасть 50% гарантій успіху. інші методи - малодієві. собака лає, караван іде
- Дуже важливо
- Що там в кінці речення? Часто правозахисні громадські організації самі потребують захисту від тиску під час їх діяльності.

2.2. Формування середовища незалежних аналітиків з питань реформування кримінальної юстиції:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- Чув про це, особливо по Східному та Центральному регіонах
- Думаю (хоча можу і помилятися), що такі аналітики в Україні вже є. Крім того, у мене таке враження, що нормативні акти, що регулюють цю сферу, не такі вже й погані, щоб була потреба у реформі. Питання тільки в їх виконанні на всіх рівнях.
- Дуже важливо

2.3. В умовах політичної та економічної кризи просування змін у формуванні політики щодо захисту соціальних та економічних прав, відмежування прав від привілеїв, розумінні соціальної спрямованості та ролі держави та державного регулювання:

Коментарі

- Нечітко сформульовано, йдеться про формування політики щодо захисту соц-економ. прав, а не про конкретну підтримку захисту цих прав, як-от, скажімо, зміцнення незалежних профспілок, тощо.
- Чесно кажучи, не зрозумів про що конкретно йдеться
- Ой, так-так! Зміни в реформуванні не тільки привілеїв, а ще й і пільг дуже потрібні. Тільки важливо морально підготувати для цього громадськість. А це буде можливе тільки завдяки цілеспрямованій роботі громадських активістів, бо рівень довіри до влади у народу є невисоким.
- не бачу реальних механізмів. Криза
- Дуже важливо

2.4. Започаткувати ініціативи по співпраці в галузі прав людини та правових реформ із організаціями країн Східного Партнерства та Російської Федерації:

Коментарі

- Навряд чи нам є що перейняти у галузі правових реформ у Росії та країн СП.
- Україна не може існувати і розвиватися в ізоляції. Ми є часткою світового співтовариства, тому потрібно співпрацювати і вдосконалюватися. І особливо важливим напрямком є право.
- У РФ усі програми з прав людини ніколи не виконуються, а їхні виконавці знаходяться під стеженням спецслужб. Тому програми правозахисту у РФ - це чиста фікція, викидання коштів МФВ, як кажуть "на вітер"
- завжди цікавий чужий досвід, котрий не треба боятися запозичувати
- важливо
- А чому тільки цих країн? Що права людини в цих країнах можуть бути схожими на права в Україні, а в інших країнах, як наприклад членах Європейського Союзу – ні?

2.5. Побудова діяльності по розвитку ініціатив щодо використання механізмів адміністративної юстиції та доступу до інформації, які підтримувалися під час реалізації стратегії 2007-2009 рр. Після набуття досвіду та формування середовища організацій, що використовували такі механізми діяльності, важливо побудувати ініціативи, що могли би діяти в інтересах інших організацій:

Коментарі

- Про важливість цього кажу давно. Має бути системний і постійний (!) фаховий юридичний супровід діяльності з забезпечення права на інфу, а не кавалеристські наскоки навіженців у вільний від іншого час. Нмд, можливо був би доречним відповідний конкурс чи тендер (2-3 переможця для запобігання "монополізації" і сприяння креативній конкуренції)
- Взагалі, використання досвіду, набутого у підтриманих раніше проектах – дуже цікава річ (і не тільки за цією програмою). Недарма ж їх підтримали. Можливо, фонду слід звернути більше уваги на якісь заходи з поширення такого досвіду.

2.6. Започаткування нових тематичних ініціатив (зокрема, антидискримінаційна політика та законодавство), нових способів менеджменту їх реалізації (через регіональні коаліційні проекти):

Коментарі

- Так, назріло
- Дуже цікавий напрямок. Треба буде вивчити цю тему глибше. Тут стосується і ВІЛ-позитивних дітей та дітей із сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/Сніду, і гендерної нерівності та ін.. Актуально, так.
- Прошу звернути увагу на гендерну проблематику, яка чомусь Фондом замовчується. А в Україні є проблеми. Назву лише два аспекти: насильство в сім'ї та представництво жінок на рівні прийняття рішень.

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

3.1. Посилення впливу громадянського суспільства на відносини між Україною і ЄС:

- громадський моніторинг виконання Порядку денного про асоціацію Україна – ЄС;
- підтримка роботи робочих груп Громадської експертної ради при Українській частині Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС;
- моніторинг фінансової та технічної допомоги ЄС Україні.

Коментарі

- з позиції побудови сильної України з врахуванням досвіду ЄС
- Зараз ні. Можливо, чере 2 роки
- Особливо останній пункт актуальний, аж кричить.
- Особливо слід звернути увагу на програми допомоги ЄС, що реалізуються через державні органи. Думаю, що ефективність багатьох з них знаходиться під питанням (особливо, якщо врахувати розміри допомоги).

3.2. Інтеграція громадянського суспільства України до загальноєвропейського:

- посилення зв'язків між аналітичними центрами України та ЄС;
- сприяння включенню українських громадських асоціацій до загальноєвропейських громадських платформ;
- підтримка участі представників українських громадських організацій у роботі Форуму Громадянського Суспільства у рамках "Східного партнерства";
- сприяння залученню громадян України до освітніх, наукових, культурних програм ЄС.

Коментарі

- важливо
- Характерний приклад - Ромська декада (Молдова, Україна, білорус, Росія - чи не чверть нації залишилася поза декад., Насправді ця декада роз'єднує націю. Україна в ЄС не потрібна.
- На жаль, мабуть всі подібні проекти будуть стосуватися лише громадських організацій Всеукраїнського рівня, а до регіональних справа не дійде :-)
- Процес інтеграції буде дуже повільним, бо ж Україна є недекомунізована й не дерусифікована. Це - основні чинники, що блокують процеси входження України до Європейської співдружності народів
- Необхідно
- Мабуть, ще потрібно посилення зв'язків між громадськими організаціями України та ЄС, крім між аналітичними центрами

3.3. Усунення бар'єрів для контактів між людьми між Україною і ЄС:

- моніторинг практики видачі віз країнами ЄС громадянам України;
- адвокація надання і сприяння виконанню "дорожньої карти" до безвізового режиму ЄС щодо громадян України;
- підвищення обізнаності громадян України щодо правил отримання віз до ЄС;
- моніторинг практики видачі закордонних паспортів громадянам України;
- моніторинг практики перетину західних кордонів України.

Коментарі

- Вишукуйте можливості створення умов щодо поїздок українців за кордон. Нехай дивляться як люди живуть.
- Це мені видається особливо актуальним після поїздки до Чехії в рамках проекту нашої організації за програмою Схід-Схід, коли наш автобус за 6 днів поліція зупиняла 4 рази для перевірки документів.

3.4. Розвиток європейських студій у вищій школі України:

- проведення академічних науково-практичних конференцій;
- розвиток навчальних курсів європейських студій у ВНЗ;
- видання наукової літератури у галузі європейської інтеграції.

Коментарі

- Казав на круглому столі, що проводиться Програмою - так, як у нас традиційно роблять якісь "факультативи" чи щось подібне у вишах - краще нмд цього не робити
- Так, адже європейські країни настільки вже об'єднані, що всі проблеми мають розглядатися у загальноєвропейському контексті. Це стосується усіх сфер, а особливо вищої освіти. Молоді українські спеціалісти мають бути готовими до спілкування на рівних із західноєвропейськими партнерами.
- Мабуть, є сенс в проведенні науково-дослідницьких робіт щодо впливу євроінтеграції України на розвиток економіки, різних її галузей (в т. числі аграрного сектору), як це вплине на українські ресурси (нприклад, землю), споживача.

3.5. Формування суспільного запиту на європейську інтеграцію України:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

- популяризація європейської ідентичності України, її окремих регіонів та міст (підтримка досліджень, публікацій та заходів з підвищення обізнаності щодо історичних культурних та людських зв'язків з Європою);
- розвиток дискусійних майданчиків з питань європейської інтеграції в Інтернеті з метою покращення якості публічного дискурсу;
- проведення регулярної Школи європейської інтеграції – для формування середовища проєвропейських громадських лідерів - представників різних сегментів громадянського суспільства;
- розвиток Центрів європейської інформації у регіонах України.

Коментарі

- Так, бо цим шляхом можна буде посприяти забезпеченню широкої суспільної підтримки європейського вибору України.
- Для формування суспільного запиту на євроінтеграцію, слід усунути два основних чинники - глибоку комунізацію громадян України, еліти та величезну глибину зрусифікованості усіх категорій громадян. Для усунення вищезазначених перешкод українському відділенню Фонду "Відродження" слід не страхатися гострих політичних, психологічних, інформаційних програм, фінансувати їх.
- Причому, основну увагу слід приділити східним, центральним та південним регіонам України. Особливо в світлі програм так званого транскордонного співробітництва, коли підтримуються, в основному, західні регіони, які й так набагато "інтегрованіші" до Європи.
- А ще громадськість дуже цікавиться наслідками для українців євроінтеграції України – з точки зору безпеки в містах, районах, селах; захисту прав і свобод людини, соціальної забезпеченості, підвищення якості життя: чи не з'явиться більше зобов'язань у Україні при наближенні до Європи. Якщо наслідками євроінтеграції України буде забезпечення саме цих потреб громадськості – ось тоді і сформується суспільний запит на європейську інтеграцію України

4. ПРОГРАМА "СХІД-СХІД: ПАРТНЕРСТВО БЕЗ КОРДОНІВ"

Стратегічні напрями діяльності програми Схід-Схід у 2010 році є взаємопов'язаними і передбачають міжнародний обмін кращими практиками моніторингу, аналітики, експертизи, лобіювання для посилення впливу громадянського суспільства на демократичні перетворення.

4.1. Залучення експертизи та досвіду нових країн-членів ЄС, включно з Румунією і Болгарією, а також країн-учасниць Асоціації і стабілізаційного процесу (Association and Stabilization Process):

Коментарі

- не зрозуміло - залучення куди і для чого
- Їм немає чого нас навчати
- Вітчизняним ГО необхідна допомога в пошуку партнерів за кордоном для здійснення спільних проєктів.

4.2. Просування процесів демократизації та європейської інтеграції у регіоні Східного Партнерства та Чорноморському Регіоні:

Коментарі

- для упередження перетворення чорноморського регіону на вибухонебезпечний регіон

4.3. Поширення демократичних цінностей та інтенсифікація обміну інноваційним досвідом з представниками громадськості Казахстану, Киргизстан та іншими країнами Центральної Азії:

Коментарі

- я б концентрувався на ближніх сусідах
- «І чужому навчайтесь і свого не цурайтесь» - ще Тарас Григорович Шевченко заповідав.
- Відповідає, якщо реалізувати проєкти Казахстану та Киргизії щодо дерусифікації громадян
- Обмін досвідом з Азією, без сумніву, річ важлива. Ми б охоче поділилися досвідом з організаціями з цих країн. Однак, слід зважати на те, що ці країни зовсім інші. І взагалі, це питання більше до них, ніж до нас.
- Немає інформації та досвіду, наскільки це відповідає актуальним потребам громадянського суспільства в Україні

4.4. Зміцнення складової громадянського суспільства у розвиткові відносин між Україною та Росією:

Коментарі

- НАДЗВИЧАЙНО актуально.
- На жаль, усі учасники таких проєктів у РФ підпадуть під ковпак ФСБ
- Наскільки складова громадянського суспільства Росії готова до такого зміцнення

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

5. ПРОГРАМА “ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ”

5.1. Сприяння формуванню суспільно відповідальної та професійної журналістики:

- Підтримка діяльності Школи професійної журналістики;
- Проведення кампаній боротьби із замовною журналістикою (“джинсою”);
- Проведення тренінгів для редакторів та журналістів з питань аналізу державної політики, використання потенціалу незалежних аналітичних центрів, специфіки висвітлення окремих питань, що належать до пріоритетів МФВ:

Коментарі

- Гадаю, що цей напрямок актуальний завжди. Адже засоби масової інформації перебувають у постійній динаміці, бо змінюються разом із суспільством. Тому моральні орієнтири, на які мають покладатися журналісти в своїй діяльності, потребують постійного перегляду.
- Оскільки журналістика нині ділиться на державну, де царює телефонне право або на приватну, де пріоритетними є кошти і приватний інтерес власника, формуватися будуть одиниці
- Думаю, що професійних журналістів на журфаках готують і так непогано. Питання тільки в тому, чи дотримуються вони потім журналістської етики.
- Надзвичайно важливо

5.2. Розвиток жанру журналістських розслідувань з метою підвищення прозорості влади:

- Підтримка програм розвитку для незалежних агенцій/бюро журналістських розслідувань.
- Проведення тренінгів для журналістів та редакторів, з метою їх підготовки до якісної роботи в жанрі розслідувань.
- Підтримка кампаній на забезпечення реакції влади на результати розслідувань.
- Забезпечення поширення кращих практик та досвіду, у т.ч. іноземного, у сфері розслідувань, сприяння мережуванню журналістів-розслідувальників:

Коментарі

- Скільки б останнім часом не звучало "журналістське розслідування", що воно таке - якимось на тлі замовних матеріалів не видно, крім того, якщо не помиляюсь, цей напрям підтримують активно інші грантодавці
- Дуже!
- Це дійсно так!
- А цей напрямок без підтримки авторитетних, впливових і незалежних донорів - таких, як Міжнародний фонд «Відродження», взагалі нереальний. Чи ж влада буде сприяти розвитку жанру журналістських розслідувань? Однозначно, що НЕ буде.
- Відповідас, якщо власник ЗМІ затвердить такий проект та його висвітлення у "прихватованому" ЗМІ
- особливо важливо, працює
- Погано приживається на місцевому рівні, не підтримується приватними власниками, коли зачіпає інтереси чиновників чи бізнесових кіл.
- Важливо
- Тут також потрібно передбачити заходи із захисту журналістів від переслідувань зокрема тих, хто займається жанром розслідувань

5.3. Підтримка розвитку ЗМІ з використанням можливостей нових комунікаційних технологій (та нових ЗМІ):

- Підтримка шкіл та тренінгів для менеджерів, редакторів та журналістів щодо використання нових комунікаційних технологій задля розробки нових медіа-стратегій, розширення аудиторії, пошуку та обробки інформації, зміцнення власного впливу тощо.
- Проведення щорічного Міжнародного форуму з нових медіа.
- Забезпечення для цільової аудиторії доступу до кращого зарубіжного досвіду з питань нових медіа та їх можливостей.
- Сприяння участі громадськості у процесі прийняття державних рішень щодо впровадження цифрового мовлення, розвитку інших нових комунікаційних технологій та ін.:

Коментарі

- Шкода, що під ЗМІ розуміються лише "конвенційні", а інтернет-сайти – ні
- Двома руками «за»! Якщо була б ще пара зайвих рук – і ті підняла б.
- особливо незалежних

5.4. Сприяння підвищенню медіа грамотності громадян:

- Розробка навчального курсу для учнів шкіл/ студентів ВНЗ щодо ролі ЗМІ у суспільстві, базових стандартів їх діяльності, поняття збалансованої подачі інформації тощо. Лобіювання впровадження курсу в навчальну програму.
- Забезпечення доступу українських експертів до існуючого зарубіжного досвіду впровадження програм підвищення медіа грамотності населення.
- Впровадження пілотного курсу на базі загальноосвітніх шкіл, наприклад, міста Севастополя:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- Думаю, це не наакуальніше й найзрозуміліше і найпотрібніше для споживачів медіа-інформації - громадян.
- Слабо віриться в наших умовах
- А чому саме Севастополя?
- Було б порядку більше в державі, то ця справа б мала бути одним з її пріоритетів. Але про це поки що залишається тільки мріяти.
- Особливо важливо для тих категорій громадян, котрі користуються послугами комерційних медіа-інформаційних фірм. Адже такі фірми щороку підвищують платню за свої послуги, не погоджуючи їх вартість ні з державними чиновниками, ні із споживачами - телеглядачами. Тому телеглядачі повинні знати як боротися з монополістами, які правові методи застосовувати тощо. Нині з монополістами у цій сфері в Україні бореться лише Антимонопольний Комітет, якому криміналізований капітал може швидко "закрити рота".
- Яким же чином? Культура читання або є, або її немає. Хіба що навчити читати жіночі журнали
- Пропоную місто Черкаси
- Важливо запровадити п лотний курс у дек лькох рег онах для пор вняння результативност р зних методик
- А чому саме цього міста, Севастополь же не типове українське місто, а має свої відмінності

5.5. Моніторинг дотримання прав журналістів:

- Проведення експертизи чинного законодавства та проектів законів, що стосуються медіа, на предмет їхньої відповідності європейським стандартам та зобов'язанням України;
- Здійснення постійного моніторингу дотримання прав журналістів та надання журналістам правової допомоги у необхідних випадках:

Коментарі

- Завжди вважаю, що сам по собі моніторинг дотримання прав - не дає без контексту якогось конкретного результату, окрім звітів
- Цей напрямок взагалі, гадаю, не потребує коментарів. Однозначно – дуже відповідає.
- Важливо
- Добре прописані пріоритети і напрямки діяльності

6. ПРОГРАМА "ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я"

6.1. Сприяння захисту прав людини в сфері громадського здоров'я:

- Проведення освітніх шкіл / тренінгових програм з питань захисту прав людини в контексті громадського здоров'я.
- Розвиток веб-ресурсів й підтримка публічних громадських заходів з питань прав людини в сфері охорони здоров'я та прав пацієнтів:

Коментарі

- І в цьому напрямку роботи – непочатий край... :-(
- невідпрацьовані механізми, декларативні
- Думаю, краще підтримувати профілактику хвороб, ніж лікування. Краще, щоб людина не хворіла (або менше хворіла), ніж потім боротися за її права у лікарні. Це стосується хімізації сільського господарства та використання ГМО, використання сумнівних (але економічно вигідних) матеріалів у промисловості та будівництві і т.і.
- Надзвичайно важливо
- Наскільки це допоможе для позитивного зрушення? Може все залишиться на рівні тренінгів, шкіл та веб-ресурсу? В цій галузі потрібні реальні перетворення. Або не з цього потрібно було починати

6.2. Розвиток громадянського суспільства у сфері прав людини та охорони здоров'я:

- Підтримка стажування та досліджень у галузі медичного права та прав людини в сфері охорони здоров'я.
- Розвиток інституційної спроможності громадських організацій, які працюють у галузі прав пацієнтів, медичного права та займаються захистом прав людини в сфері громадського здоров'я:

Коментарі

- "розвиток ГС у сфері прав людини" - до чого тут ця конкретна програма?
- Потрібна якась система громадського захисту прав людини в сфері громадського здоров'я.
- Найменш розвинута сфера ГО
- Надзвичайно важливо
- Див. Коментар вище. Дуже загальний пункт, усю роботу на 2010 рік в цій галузі можна було б так описати

6.3. Моніторинг та адвокація прав людини в сфері громадського здоров'я:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

- Моніторинг порушень прав людини в галузі громадського здоров'я та підтримка відповідних судових стратегічних справ.
- Сприяння участі громадськості у діяльності щодо гармонізації та підготовці проектів нових нормативно-правових актів, які сприятимуть кращій реалізації прав людини в сфері громадського здоров'я в Україні:

Коментарі

- Дуже важливий напрямок. І громадськості України слід було б активніше впливати на процеси прийняття рішень органами влади, адже йдеться про їхнє власне здоров'я та здоров'я їх дітей.
- Надзвичайно важливо

6.4. Розширення доступу людей, яких безпосередньо торкнулись проблеми вживання наркотиків та ВІЛ/СНІДу, до необхідних профілактичних та лікувальних програм:

- Сприяння розширенню доступу та контролю якості життєво-необхідного лікування (передусім програм замісної підтримувальної терапії (ЗПТ), антиретровірусної терапії (АРТ), та протитуберкульозного лікування (ТБ) в місцях позбавлення волі та на етапі попереднього затримання та слідства;
- Розвиток адвокаційного потенціалу та ініціатив тих, кого безпосередньо торкнулись проблеми вживання наркотиків (пацієнтів програм ЗПТ, батьків та найближчого оточення пацієнтів ЗПТ);
- Моніторинг впровадження програм ЗПТ, порушень прав пацієнтів ЗПТ чи медичного персоналу, який впроваджує ЗПТ;
- Надання оперативної правової допомоги пацієнтам ЗПТ та медичним працівникам які здійснюють ЗПТ та адвокація з метою системних змін в політиці та практиці щодо забезпечення якісної системи надання ЗПТ в Україні:

Коментарі

- Так, І, гадаю, особливо слід звернути увагу на питання впровадження програм ЗПТ і порушень прав пацієнтів ЗПТ. Як це так, щоб влада певного міста сама вирішила заборонити ЗПТ (не спитавши у пацієнтів ЗПТ) та ще й закликала інші міста приєднуватися до відмови! На жаль, зараз можемо говорити про «дремучість» посадовців, в т.ч. і депутатів місцевих рад, з питання ЗПТ.
- вкрай необхідно
- Воно наче і відповідає, але знову, краще боротися з торгівлею наркотиками та її «кришуванням» (в т.ч. і міліцією), ніж з її наслідками.
- + Право людини дтей жити в здоровому середовищі, отримувати повну інформацію про ситуацію з захворюванням на туберкульоз

6.5. Дестигматизація та декриміналізація споживання наркотиків:

- Сприяння змінам у нормативно-правовій базі України з метою гармонізації законодавства в сфері контролю за обігом наркотичних речовин та приведення його у відповідність до міжнародних прогресивних стандартів та потреб громадського здоров'я.
- Сприяння змінам у політиках та практиках представників правоохоронних органів по відношенню до людей, які вживають наркотики, пацієнтів ЗПТ шляхом інформаційно-просвітницької діяльності.
- Адвокаційна робота, спрямована на покращення розуміння та просування підходів зменшення шкоди, як ефективного методу профілактики поширення ВІЛ/СНІДу шляхом проведення відповідних інформаційних кампаній:

Коментарі

- Важко сказати, бо слово "дестигматизація" чую вперше в житті :) І взагалі важко сказати. У монети є і реверс - злочинність у тому стані чи з тих причин
- Так, цю роботу треба продовжувати. Здвиги вже є. Хоч і не такі, як би хотілося б, але вони є.
- Важливо
- Що то за міжнародні прогресивні стандарти в сфері контролю за обігом наркотичних речовин

6.6. Підвищення доступу до опіоїдних знеболюючих препаратів для пацієнтів з обмеженим прогнозом життя шляхом адвокації відповідних змін в регуляторних документах:

- Налагодження діалогу між експертами та посадовцями Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України, медичними працівниками, активістами та представниками громадських організацій.
- Адвокація забезпечення адекватного доступу до опіоїдних знеболюючих препаратів пацієнтів на різних етапах надання медичної допомоги.
- Внесення змін до державних регуляторних документів відповідно до міжнародних стандартів:

Коментарі

- дуже цікаво- для паліативної медицини

6.7. Сприяння становленню системи надання паліативної допомоги незліковно хворим в Україні відповідно до міжнародних стандартів та практик:

- Розвиток та підтримка неурядових організацій (НУО), що працюють з медичними закладами, які надають паліативну допомогу.
- Запровадження стандартів та практик які відповідають міжнародним стандартам.
- Сприяння створенню мультидисциплінарних команд (які складаються з медичних та соціальних працівників, волонтерів, психологів, юристів, духівників) для надання якісної паліативної допомоги:

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- дуже потрібно!!!
- Без слів... Дуже необхідно.
- Надто актуальне!!!
- Які ж то міжнародні стандарти?

6.8. Адвокація та інформаційно-просвітницька кампанія в підтримку Державної цільової програми з розвитку паліативної та хоспісної допомоги на 2010-2013 рр. та інших нормативних документів:

- Адвокація затвердження та сприяння впровадженню заходів, які передбачені Державною цільовою програмою розвитку паліативної та хоспісної допомоги в Україні на 2010-2013 рр..
- Інформаційно-просвітницька діяльність стосовно мети та завдань паліативної допомоги:

Коментарі

- Не маю досить аргументів щодо необхідності піару Державній програмі
- Так, бо значна частина громадськості не поінформована про те, що є така Державна цільова програма з розвитку паліативної та хоспісної допомоги на 2010-2013 рр..

6.9. Підтримка проектів, спрямованих на розвиток медійної та адвокаційної спроможності НУО, які працюють у галузі громадського здоров'я:

Коментарі

- Без коментарів – дуже важливий напрямок.

6.10. Ініціативи, спрямовані на поширення розуміння та вивчення впливу питань прав інтелектуальної власності на доступ до життєво-необхідних препаратів для вразливих верств населення, зокрема для груп пацієнтів із вірусними гепатитами С:

Коментарі

- не зрозумів, про що йдеться під "правами інтелектуальної власності на доступ до препаратів"
- Особисто мені важко пов'язати право на інтелектуальну власність та забезпечення необхідними препаратами хворих на гепатит С. Але, я можу не все знати. Ви пропонуєте, порушуючи авторські права, почати випуск необхідних препаратів?
- Незрозуміла формулювання: до чого тут право інтелектуальної власності?

6.11. Адвокація щодо розширення доступу до препаратів для лікування вірусних гепатитів С шляхом запровадження примусового ліцензування та використання інших правових механізмів впливу на виробників ліків:

Коментарі

- Аж дивно... Невже виробники ліків для лікування вірусного гепатиту С не мають ліцензій?
- Надзвичайно важливо

6.12. Інші інноваційні проекти в галузі громадського здоров'я, які відповідають стратегічним пріоритетам Програми, але не ввійшли до цієї стратегії. / Резервний фонд для підтримки ініціатив, що виникають як відповідь на потреби суспільства в умовах економічної/соціальної/політичної кризи:

Коментарі

- Потрібно проводити кампанії щодо створення позитивного іміджу у здорового способу життя, як реальної альтернативи наркоманії, пияцтву. Чомусь про рівень алкоголізму в Україні не говорить ніхто, а алкоголіків серед молоді та підлітків на декілька порядків більше ніж наркозалежних.
- Добре було б більше звернути уваги на стан здоров'я і заходи з його покращення у дітей дошкільного віку, адже в цей період продовжують закладатися основи здоров'я дорослої людини. А справи з цим не дуже добрі. Добре було б запровадити велику програму збереження і зміцнення здоров'я підлітків (репродуктивного).
- Якщо ініціативи будуть виникати, то їх треба конкретно розписувати, а потім вже приймати

7. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

7.1. Правове забезпечення освітньої діяльності, впровадження влади закону в освітній сфері, сприяння розвитку освітнього права як сталих юридичних практик і як академічної дисципліни:

Коментарі

- Мабуть це питання актуальне. Та вважаю, що більше уваги треба звернути на фундамент системи освіти (не тільки на її вершину). Саме звідти походять і недоліки, і порушення.

7.2. Зміни в системі управління, менеджменту і фінансування освіти (децентралізація системи і інституційна автономія суб'єктів освітньої діяльності):

Коментарі

- Про це лише мріяти доводиться. Особливо маю на увазі систему дошкільної освіти.
- але приречена на стогнацію
- Надзвичайно важливо

7.3. Розвиток системи моніторингу якості освіти, забезпечення впливу споживачів освітніх послуг на якість освіти, забезпечення впливу громадськості та експертного середовища на розвиток системи контролю якості освіти:

Коментарі

- Але теж маю на увазі не тільки систему вищої і середньої освіти, а й дошкільну ланку. Погано, що вона майже поза увагою громадськості :-(-
- потрібні єдині критерії
- Молодц , дяку мо за ЗНО

7.4. Сприяння розвитку різних форм інклюзивної освіти як засобу гуманізації суспільства та забезпечення рівного доступу до якісної освіти:

Коментарі

- Особливий наголос потрібно зробити на розвиток дистанційної освіти.
- Так, цю діяльність треба продовжувати, важкувато просувається на місцях вирішення даної проблеми... Більше через психологічний опір самих освітян (вихователів дитсадків, шкільних учителів).
- більшу увагу приділити, це реально
- Надзвичайно важливо

7.5. Якісні зміни у змісті гуманітарної освіти, спрямовані на подолання крайнощів епохи "націоналізації" освітньої галузі (етнічної і культурної ексклюзивності, ксенофобії, нетерпимості до іншого), на впровадження понять багатокультурності, етнічної і культурної толерантності:

Коментарі

- ДУЖЕ АКТУАЛЬНО!!!!
- Надзвичайно важливо

8. ПРОГРАМА "РОМА УКРАЇНИ"

8.1. Створення мережі ромських медичних посередників як оптимального шляху надання медичних послуг ромському населенню:

- сприяти підготовці та впровадженню Національної програми ромських медичних медіаторів (створення та робота робочої групи при МОЗ; підготовка програми на основі досвіду румунської програми медіаторів; затвердження програми МОЗ, та ін.)
- підтримка ініціатив, що спрямовані на співпрацю з органами державної влади на місцевому та національному рівні; сприяти виробленню, вдосконаленню, реалізації та моніторингу місцевої та національної політики щодо ромів, які базуються на одному з основних принципів Декади Ромського Залучення 2005-2015 – здоров'я для ромських громад;
- підтримка діяльності, яка передбачає тісну співпрацю з ромськими та неромськими громадськими організаціями, які працюють в питаннях охорони здоров'я
- проведення досліджень щодо доступу ромського населення до медичних послуг та щодо ситуації з захворюваністю у ромських громадах (зокрема, інфекційних хвороб – туберкульоз, гепатит, ВІЛ/СНІД, тощо)
- організація круглих столів, громадських слухань та інших заходів, які презентують або націлені на пошук стратегічних рішень з питань доступу ромів до послуг та закладів охорони здоров'я.

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

Коментарі

- окрім п. 5
- Особливо проведення досліджень щодо доступу ромського населення до медичних послуг та щодо ситуації з захворюваністю у ромських громадах (зокрема, інфекційних хвороб – туберкульоз, гепатит, ВІЛ/СНІД, тощо)
- Необходима!
- Надзвичайно важливо

8.2. Координація роботи ромських правозахисних організацій для покращення ефективності правосуддя для ромських громад:

- сприяти тісній співпраці ромських правозахисних організацій з всеукраїнськими та локальними правозахисними організаціями через проведення спільних конкурсів, що дасть можливість ефективніше проводити роботу та вирішувати низку проблемних питань
- консолідувати роботу ромських правозахисних організацій, зокрема шляхом створення єдиного координаційного центру на базі ромської або всеукраїнської правозахисної організації
- сприяти постійній публікації ромського видання, в якому буде інформуватися про кращі практики та вирішення питань у сфері захисту прав ромів, а також описуватимуться найбільш актуальні проблеми; висвітлюватимуть роботу та кращі практики співпраці з державною владою; і які поширюватимуться серед органів державної влади, як на місцевому, так і регіональному рівні
- підтримувати ініціативи, що спрямовані на співпрацю з органами державної влади у питаннях правозахисту ромів; зокрема, сприяти виробленню, вдосконаленню, реалізації та моніторингу місцевої та національної політики щодо ромів, які базуються на 4 основних принципах Декади Ромського Залучення 2005-2015 – здоров'я, освіта, працевлаштування та житло для ромських громад.

Коментарі

- але думаю, що провалиться. Достатньо пригадати провал 3-річн. проекту ЄЦПР
- Отвечает.
- Надзвичайно важливо звернути увагу на питання захисту права ромських дітей на "достойні" умови проживання, виховання, в т.ч. Громадянське виховання та харчування

8.3. Підготовка ромських дітей до навчання у школі:

- підтримка класів/груп дошкільної підготовки при школах/садовчках/громадських організаціях, в яких навчаються ромські діти
- підтримка вчителів/вихователів, що працюють з ромськими дітьми над їх підготовкою до школи
- проведення навчань для вчителів щодо роботи з ромськими дітьми
- проведення роботи з ромськими дітьми у літній період з метою їх підготовки до навчання у школі.

Коментарі

- А ось на це я дав би 70%
- Дуже актуально! Це теж українські діти, майбутні громадяни держави.
- Отвечает. Этот вопрос является базисным.
- Надзвичайно важливо все

9. АНТИКРИЗОВА ГУМАНІТАРНА ПРОГРАМА

ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ФОКУС-ГРУП ТА ГРОМАДСЬКИХ ОБГОВОРЕНЬ (аналітичне резюме Директора Антикризової гуманітарної програми МФВ Руслана Краплича)

Видимі на відчутті прояви і наслідки кризи в регіонах України:

1. Недовіра до влади.

Більшість громадян втратили довіру до державних інституцій, політиків, бізнесу (особливо фінансових і тих, що займаються нерухомістю), ЗМІ та навіть громадських організацій, лідери і функціонери яких перейшли на службу владі чи бізнесу, а профспілки, які мали б захистити частину працівників від безробіття просто зневажаються. Втрата довіри поглиблюється відсутністю бачення перспективи, надії на покращення ситуації в країні.

2. Безробіття та скрутні фінансові умови.

Різко впав рівень покупельної спроможності не лише на нерухомість, транспорт, побутову техніку, які здебільшого купувалися за рахунок кредитів, але й на товари повсякденного вжитку і продукти харчування. І це все на фоні зростання плати за комунальні послуги для громадян і збільшення

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

податкового тиску на бізнес і приватних підприємців (яких зобов'язали сплачувати додатковий податок у банкрутуючий Державний пенсійний фонд).

Збільшилася кількість безробітних, особливо жінок, у малих містах, а також індустріальних центрах, де діють містоутворюючі підприємства. До сіл повернулися звільнені з роботи в інших, переважно східно-європейських (сусідніх), країнах “остербайтери”, які не мають сподівань, що протягом щонайменше півріччя 2010 року їм доведеться десь працювати в очікуванні на виклик із-за кордону. Серед безробітних найбільше молоді, а також скорочених фахівців фінансових інституцій (банки, страхові і рекламні агенти, ріелтори тощо) та будівельників. Однак, через різке зниження попиту на продукти важкої промисловості в Україні та на Світових ринках до кінця 2009 року очікується масове безробіття серед людей середнього віку (35-50 років) робітників, інженерів, службовців. Найгірше, що не конкурентноздатна українська продукція (особливо дорогий метал і вугілля) може не дати відновитися закритим промисловим гігантам після завершення кризи через дешевший імпорт, наприклад, з Китаю.

3. Песимізм, брак навичок виживання життя у складній ситуації.

Люди, котрі втратили працю не менше півроку, перебуватимуть у стані фрустрації та депресії, не лише через відсутність фінансових статків (часто боргів за раніше отриманими довгостроковими кредитами) чи ускладненість процедур встановлення на облік і перебування у центрах зайнятості (різке ускладнення процедур і перебування на обліку в ЦЗ призвело до фактичного зменшення статистики кількості безробітних у серпні 2009 року, хоча вже у вересні статистика може додати, на думку аналітиків, біля 1000000 працездатних), але й відсутності навичок життя у складній ситуації (чим не займаються центри зайнятості і про що не думає бізнес, звільняючи людей) і відсутності бачення перспектив на швидке покращення ситуації.

4. Скорочення бюджетного асигнування на забезпечення діяльності соціальної інфраструктури, особливо у селах і малих містах. А саме на: заклади культури і малокомплектні школи, які ймовірно будуть виставлені для приватизації (тобто продані, як це раніше сталося з приміщеннями дитячих садочків). У більшості регіонів припинять свою роботу сільські та міські підліткові клуби, спортивні секції, станції юних туристів і юних техніків, відділення Малої Академії Наук, предметні гуртки і курси, аматорські творчі колективи, які не мають фінансової можливості оплачувати керівників і здійснювати поїздки на змагання, предметні олімпіади, а також забезпечити роботу елементарними засобами і обладнанням. Крім цього, вже у серпні 2009 року скорочено фінансування Профтехучилищ, які готують працівників робітничих спеціальностей і де навчаються найчастіше найбільш молоді люди, включно з 95% сиріт-випускників інтернатних установ. Відтепер відповідальність за фінансовий стан ПТУ покладесться на місцеві бюджети, що очевидно, призведе до ліквідації частини ПТУ та продажу їх виробничих площ, приміщень, майна і гуртожитків (житла).

5. Загострення «хвороб бідності» та соціальних проблем

Підвищився рівень бездоглядності і безпритульності дітей, дитячий алкоголізм, наркоманія, проституція, а також захворювань на “хвороби бідності” (туберкульоз, гепатити тощо), зросла кількість злочинів скоєних дітьми і підлітками.

Через скорочення фінансування проектів та соціальних програм громадських організацій і підприємств інвалідів з державного, регіональних і місцевих бюджетів переважна більшість інвалідів не матиме можливості отримати доходи від своєї праці (що для них є більш важливим моральним фактором ніж низька і недостатня державна пенсія). Ця ситуація ускладнюється й тим, що підприємства інвалідів, а також інші соціальні підприємства, включно з виробництвами установ пенітенціарної системи (вперше за роки незалежності Уряд виділив дотації на харчування тюрмам), не маючи ефективної системи маркетингу і менеджменту продажів, фактично втратили ринок збуту на продукцію, яка, хоча є не дорогою, але такою, що замовлялася крупними компаніями, котрі самі постраждали від наслідків фінансової кризи і змушені відмовлятися від закупок через простій.

6. Зменшення активності громадян та впливу громадської і благодійних організацій на владу і бізнес. Підвищився рівень суспільної апатії і, відповідно, знизився рівень свідомості, активності і відповідальності громадян. Тому у містах і селах збільшилася кількість несанкціонованих смітників,

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МФВ НА 2010 РІК

перестали руками активістів і волонтерів облаштовуватися дитячі і спортивні майданчики у подвір'ях б і на пустищах, занепала робота аматорських творчих колективів.

Знизився вплив громадських та благодійних організацій (третього сектору) на владу та бізнес. Причиною такого стану не лише слабка інфраструктурна підтримка організацій громадянського суспільства, але й різкий відтік кваліфікованих кадрів і лідерів недержавних неприбуткових організацій, які не підготували собі заміну до секторів влади і бізнесу. Від так, ті хто ще вчора вимагав від влади прозорості, звітності, дієвості – сьогодні захищає владу від “третього сектору”, що дозволяє владним інститутам ігнорувати думку громадян і громадських об'єднань.

Публічні дані про реальні наслідки кризи відсутні

Станом на 25 серпня 2009 року в Україні немає публічної інформації про реальні наслідки кризи, ані від Уряду, ані від аналітичних центрів, увага яких прикута до наступних президентських виборів, ані від міжнародних донорів і програм технічної допомоги для України, котрі ще не встигли переорієнтувати свої пріоритети з врахуванням кризових потреб і можливостей. Тим не менше, у багатьох регіонах України Громадські ради при головах обласних державних адміністрацій ухвалили рішення утворити при громадській раді робочі групи з підготовки рекомендацій щодо мінімізації наслідків фінансово-економічної кризи. Втім до початку вересня 2009 року немає достовірної інформації стосовно змісту подібних рекомендацій.